

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA KLASY III SZKOŁY PODSTAWOWEJ

EDUKACJA MUZYCZNA

TEMAT: WPŁYW MUZYKI INSTRUMENTALNEJ I JEJ TWÓRCÓW NA ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI. ROTA.

TREŚCI PROGRAMOWE:

„Zadaniem szkoły jest: (...)

- 1) rozwijanie predyspozycji i zdolności poznawczych dziecka;
- 2) kształtowanie u dziecka pozytywnego stosunku do nauki oraz rozwijanie ciekawości w poznawaniu otaczającego świata i w dążeniu do prawdy;
- 3) (...) zapewnienie dziecku warunków do rozwijania ekspresji plastycznej, muzycznej, teatralnej i ruchowej, aktywności badawczej, a także działalności twórczej;

CELE OGÓLNE:

- wzbudzanie w uczniach zainteresowania symbolami narodowymi,
- kształtowanie szacunku dla własnego państwa oraz poczucia tożsamości narodowej,
- kształtowanie postaw patriotycznych,
- rozbudzanie zainteresowań historią Polski,
- rozwijanie twórczego oraz abstrakcyjnego myślenia,
- ćwiczenie myślenia logicznego, wyciąganie wniosków, analizowanie danych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- wzbudzenie w uczniach prawidłowego reagowania na różne gatunki muzyki,
- zapoznanie z rolą pieśni patriotycznych,
- poznanie twórców pieśni „Rota”,
- poznanie historii Polski z czasów zaborów,
- czytanie mapy Europy z czasów zaborów,
- analiza i nauka słów „Roty”.

METODY PRACY:

Pogadanka
Rozmowa kierowana
Burza mózgów
Dyskusja

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- tablica interaktywna
- mapa Europy z 1772
- mapa Europy z 1772r. narysowana (do rozcięcia)
- nagranie fragmentów filmu Filipa Bajona „Wizja lokalna 1901”
- nagranie pieśni pt. „Rota”

- napisy z wersami pierwszej zwrotki „Roty”

PRZEBIEG ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

I

Powitanie

Przy dowolnej skocznej muzyce - dzieci biegają, gdy muzyka milknie witają się z kolegami podając rękę. Wyciszenie - siadają do ławek, lub na dywanie przy dowolnej spokojnej muzyce.

II

Wprowadzenie do tematu lekcji :

N - Skąd wiecie, kiedy biegać, a kiedy usiąść?

- Podpowiada nam to muzyka.

N - W jaki sposób?

- Gdy jest wesoła i szybka, to biegamy.

- Gdy jest spokojna, to siadamy.

N - Dzisiaj porozmawiamy o tym, czy muzyka i pieśni mają wpływ na Wasz nastrój. W jaki nastrój wprowadziła Was szybka muzyka?

- W wesoły, radosny.

N - A muzyka spokojna co spowodowała?

- Że spowaźnieliśmy.

Rozmowa na temat nastroju w jakim znajdują się dzieci.

N - Kiedy mamy dobry nastrój?

- Gdy jest nam dobrze.

- Gdy nic nie boli.

- Gdy mamy co jeść.

- Gdy mamy gdzie mieszkać.

- Gdy nie boimy się niczego.

- Wtedy, gdy jest pokój na świecie.

- Gdy jesteśmy wolni.

N - Co to znaczy być wolnym?

- Robić to, co się chce. (rozwiniecie)

- Być spokojnym i bezpiecznym.

- Mówić co się chce.

III

Realizacja tematu lekcji

N - Czy zawsze dzieci w Polsce mogły czuć się wolne?

- Nie, bo nie zawsze w Polsce był pokój.

Posłuchajcie: (Krótka pogadanka)

N - Był taki czas w historii Polski, gdy na ponad sto lat Ojczyzna nasza utraciła niepodległość. Była pod zaborami. (Pokaz mapy)

A stało się tak w 1772 r – dawno , bo aż 246 lat temu.

Zaborcy – trzy mocarstwa: Austria, Prusy, Rosja – podzielili między siebie polską ziemię i wymazali ją z mapy Europy.

(Pokaz na mapie wyświetlonej na tablicy interaktywnej lub zawieszonej)

*Można wcześniej narysowaną mapę rozciąć nożyczkami, aby dzieci mogły doświadczyć podziału Polski.

*Można rozdać odbite mapki i pozwolić uczniom na rozcięcie, zgodnie z granicami zaborów.

Nie było państwa Polskiego. Nie można było mówić po polsku. Dzieci w szkole mówiły po rosyjsku - w zaborze rosyjskim albo po niemiecku w zaborze pruskim i austriackim.

Nie wolno było używać polskiej flagi ani też godła. Za mówienie w szkole po polsku dzieci były karane, a dorośli trafiali do więzienia.

Film - sceny z życia dzieci w zaborach np. fragmenty filmu Filipa Bajona **Wizja lokalna 1901** - polski film historyczny z 1980 o strajku dzieci we Wrześni w 1901.

Nasz naród jednak nie poddawał się. Polska - wykreślona z mapy Europy - istniała w sercach i w myślach Polaków.

Poeci pisali wiersze, w których zachęcali naród do walki o swój kraj, kompozytorzy tworzyli do nich muzykę, a ludzie w wielkiej tajemnicy uczyli się śpiewać tych pieśni i mieli nadzieję, że warto jest pamiętać o swojej narodowości, bo przecież kiedyś wolność do nich wróci.

Tak powstała pieśń, którą wszyscy dobrze znamy - prezentacja utworu.

N - Czy ktoś z was zna tytuł tej pieśni?

- To jest „Rota”.

N - Tak, słowa napisała Maria Konopnicka, a muzykę stworzył Feliks Nowowiejski.

*(**Zapis na tablicy:**)

Tytuł: Rota

Muzyka: Feliks Nowowiejski

Słowa: Maria Konopnicka

* (Na tablicy Nauczyciel umieszcza: portrety - Marii Konopnickiej i Feliksa Nowowiejskiego)

„Rota” jest pieśnią patriotyczną, której powstanie ściśle wiązało się ze złym traktowaniem Polaków w zaborze pruskim. Napisała ją w 1908 roku Maria Konopnicka do melodii skomponowanej przez Feliksa Nowowiejskiego.

„Rota” Marii Konopnickiej doskonale pokazuje nastroje ludzi w tamtym smutnym czasie.

Słuchamy I zwrotki.

N - O czym opowiada pierwsza zwrotka tej pieśni?

- Pierwsza zwrotka jest o tym, że nigdy nie porzucimy polskiej ziemi - (fragment pieśni oraz umieszczenie słów na tablicy) „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród”

- i o tym, że zawsze będziemy mówić po polsku (fragment pieśni, umieszczenie słów na tablicy) „Nie damy pogrześć mowy”.

- O tym, że jesteśmy dumnym, polskim narodem (fragment pieśni, umieszczenie słów na tablicy) „Polski my naród, polski ród. Królewski szczep piastowy”

- i, że będziemy walczyć z wrogiem (fragment pieśni, umieszczenie słów na tablicy) „Nie damy by nas zgnębił wróg!”

*(Na tablicy powstał zapis zwrotki)

„Nie rzucim ziemi skąd nasz ród”

„Nie damy pogrześć mowy” .

„Polski my naród, polski ród.

„Królewski szczep piastowy”

„Nie damy by nas zgnębił wróg!”

* w podobny sposób można opowiedzieć kolejne zwrotki Roty - w zależności od poziomu i zainteresowania uczniów.

N - Refren „Tak nam dopomóż Bóg” jest przypięczeniem tej przysięgi.

Kolejna zwrotka zapowiada walkę do końca, choćby za cenę przelania krwi „Do krwi ostatniej kropli z żył bronić będziemy ducha” aż do końcowego zwycięstwa „Aż się rozpadnie w proch i pył krzyżacka zawierucha”.

Wysłuchanie całej pieśni.

Pieśń kończy się zapowiedzią zwycięstwa „Odzyska ziemię ojców wnuk”.

N - Czy spełniła się zapowiedź, że będziemy wolnym narodem?

N - Wkleimy do zeszytów nuty i słowa „Roty” - nauczyciel rozdaje uczniom odbite nuty, po to by zapamiętać jak wielkie znaczenie dla Polaków miała ta pieśń i abyście mogli nauczyć się kolejnych zwrotek.

IV

Podsumowanie

N - Czy jesteśmy wolnym narodem?

- Tak, jesteśmy wolnym narodem.

- Wiemy, że jesteśmy wolni, bo dawno, dawno temu, ktoś tę wolność dla nas wywalczył.

N - Czy możemy tę ważną pieśń śpiewać nie spodziewając się kary?

- Tak, nikt nas za to nie ukarze.

To zaśpiewajmy ją uroczyście – wstaniemy, kto z was nie zna słów - czyta z tablicy

N - Jak się teraz czujecie?

- Uroczyście.

- Jesteśmy dumni.

N - Czego jeszcze dowiedzieliście się z naszej lekcji?

- Wiemy, że byli tacy ludzie, którzy wspierali walczących swoją twórczością.

- Wiemy, że „Rotę” napisała Maria Konopnicka, a muzykę stworzył Feliks Nowowiejski i w ten sposób pomogli w zdobywaniu niepodległości naszego kraju.